

Deák Ferenc István

Ajánló

Bainbridge, Timothy: EU mindentudó. Bp. HVG Könyvek. 2004. 614 oldal. 4500 Ft.

A hazánk uniós csatlakozását megelőző években, illetve azt követően is, hatalmas mennyiségű kiadvány jelent meg az Európai Unióról. Ennek a – már-már követhetetlen – könyvtermésnek egyik fontos darabja az EU mindentudó című kötet, amely különösen sok információt tartalmaz.

A könyv szócikkei felvázolják az európai integráció történelmi hátterét, a közös európai politika fejlődési irányait, áttekintik a fő szabályozási területeket és a közös politikákat, ismertetik az európai intézményeket, a legfontosabb szerződéseket, bepillantást engednek a döntéshozási folyamatokba. Az olvasó megtalálhatja bennük az Európai Unióval kapcsolatos jogi, politikai és gazdasági kifejezések magyarázatát. A szócikkek között olyan személyek életrajzai is megtalálhatók, akik sokat tettek az európai integrációért. Hasznos bibliográfia és weboldal-jegyzék is található a kiadvány végén.

Ez a könyv mindazonáltal inkább kalauz, mint szótár, vagyis nem csak tényeket, hanem érveket és elemzést is kíván nyújtani. (A szerző 25 éven keresztül dolgozott az Unió intézményeinek egyikében, az Európai Parlamentben, vagyis tapasztalatait nagyon is a gyakorlatban szerezte.)

A magyar kiadása készítése során a szerkesztők a tartalom hű visszaadása mellett arra is törekedtek, hogy az eredeti szövegeken alapuló, illetve a szakmai körökben elfogadott – adott esetben már magyar euro-zsargonnak tekinthető – szakkifejezéseket használjanak annak érdekében, hogy egy valóban hiteles ismeretanyagot tárjanak a magyar olvasók elé.

A könyv mindazoknak ajánlható, akik egy átfogó, kiegyensúlyozott és információ-gazdag képet szeretnének kapni az Európai Unióról.

Eckhart Ferenc emlékkönyv. Szerk. Mezey Barna. Bp. Gondolat Kiadó. 2004. 681 oldal. 3390 Ft. (Jogtörténeti értekezések 28.)

Eckhart Ferenc (1885–1957) a magyar jogtörténet-tudomány meghatározó egyénisége, 1929-től a budapesti egyetem jogi professzora volt. Monográfiáival és legendás tankönyvével korszakot nyitott a jogtörténet-tudományban. Az ő hagyatéka előtt tisztelgően ezzel a kötettel egykori tanszékének, a Magyar Jogtörténeti Tanszéknek mai oktatói és más jogász, történész szakemberek.

A könyv tartalmát – harmincegy tanulmányról van szó – ismertetni az Ajánló keretében nem tudjuk, közülük csak az azokra hívjuk fel a figyelmet, amelyek a börtönügy-gyel összefüggésbe hozhatók.

Bognár Barbara A szabadságvesztés-büntetés végrehajtása a XX. század második felében című tanulmánya nemzetközi áttekintést nyújt, amelyben – a skandináv modell-

től kezdve, az amerikai és japán büntetés-végrehajtáson keresztül, a szovjet börtönökig – számos országra kitér. Bódiné Beleznai Kinga tanulmányában a középkori igazságszolgáltatás jelképeit és szertartásait mutatja be. Füzessyné Maglics Tímea dolgozatának címe – A büntetés-végrehajtás története 1945 és 1967 között – megtévesztő, hiszen a szerző másról, a büntetőjog változásainak a szabadságvesztés-büntetés kiszabására gyakorolt hatásáról ír. Mezey Barna tanulmánya a szegedi királyi kerületi börtön megnyitásának előzményeit dolgozza fel levéltári kutatások alapján.

A tartalmát tekintve gazdag és sokszínű kiadványt mindazok részére ajánlhatjuk, akik a magyar jog története iránt behatóan érdeklődnek.

Farkas Ákos – Róth Erika: A büntetőeljárás. Bp. KJK – Kerszöv Jogi és Üzleti Kiadó Kft. 2004. 408 oldal. (KJK – Kerszöv kiadványok)

Többévi késés és bizonytanság, számos módosítás után lépett hatályba az 1998. évi XIX. tv., az új Be. A törvény – harminc fejezetével és hatszázhat paragrafusával – jóval terjedelmesebb elődjénél, az 1973. évi I. törvényénél. Az új törvényt nem csupán terjedelme, hanem új jogintézményei is megkülönböztetik elődjéről.

A kötet tartalma tizenhét fejezetre oszlik. Az első három fejezet a büntetőeljárás fogalmát, feladatát, célját, továbbá a büntetőeljárású rendszereket írja le, illetve az alkotmányosság és a büntetőeljárás viszonyát tárgyalja. Ezután a büntetőeljárás alanyairól, a bizonyításról, a kényszerintézkedésekről, a büntetőeljárás megindításáról, vagyis a nyomozásról, valamint a vádemelésről olvashatunk. A bírósági tárgyalás témakörével négy anyagrészt is foglalkozik. Az utolsó fejezeteinek témái: az elsőfokú bíróság határozatai, a másodfokú bírósági eljárás, a rendkívüli jogorvoslatok, az úgynevezett külön- illetve különleges eljárások.

A tankönyv feldolgozza a magyar büntetőeljárású jog és az utóbbi évek külföldi büntetőeljárású irodalmát. A hatályos jog mellett bemutatja az egyes jogintézmények elméleti történetét és fejlődését. A szerzők arra törekedtek, hogy ne csupán egy, a hatályos jogi normákhoz ragaszkodó könyvet írjanak, hanem a büntetőeljárású jogot szélesebb perspektívába is helyezték.

A kötet didaktikai sajátossága, hogy a fejezetek végén ellenőrző kérdések segítik az anyag elsajátítását, illetve a vizsgára való felkészülést.

Németh András – Pukánszky Béla: A pedagógia problémátörténete. Bp. Gondolat Kiadó. 2004. 555 oldal. 3890 Ft.

A neveléstörténeti monográfiák és kézikönyvek szerzőinek többsége a hagyományos lineáris-kronológikus feldolgozásmódot követi. Egyre gyakrabban alkalmazzák azonban azt a módszert, amely nem az egyes történeti korok egymás utáni láncolatára fűzve, hanem problémátörténeti megközelítést alkalmazva tárgyalja a pedagógia, a nevelés kérdéseit.

A könyv első fejezete a különböző történelmi korok ember- és világképének változásait tekinti át. Ezután a pedagógia történetének néhány kiemelkedő alakjáról és a neveléstudomány főbb irányzatairól olvashatunk. A következő anyagrészt az európai csa-

lád és gyerekkor történetéből közöl fejezeteket. Külön fejezet tárgyalja a nevelés történetét. Az európai iskola kialakulása és fejlődése, a pedagógusszerep változásai a témája a következő két fejezetnek. Az iskolai osztályterem és az iskolai módszerek történeti változásával foglalkozó gondolati egység zárja a kötetet.

Mivel magyar nyelven ilyen jellegű mű még nem jelent meg eddig, a szerzők hézagpótló feladatra vállalkoztak. Munkájuk során felhasználták a neveléstudomány tudománytörténete, illetve a gyermek- és családtörténeti kutatások legfontosabb hazai és nemzetközi eredményeit, továbbá az ebben a témakörben végzett saját kutatásaik végkövetkeztetéseit is.

A kiadvány nem csupán a neveléssel hivatásszerűen foglalkozó szakemberek, tanárok, kutatók, főiskolai-egyetemi hallgatók, hanem a művelődéstörténet kérdései iránt érdeklődő szélesebb közönség érdeklődésére is számon tarthat.

A mediáció. A közvetítői tevékenység. Szerk. Sáriné Simkó Ágnes. Bp. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 390 oldal. 5264 Ft.

A mediációnak – magyar fordításában közvetítésnek – nevezett tevékenység lényege, hogy a vitás ügyekben döntésképtelenné vált felek a bírósági eljárás mellőzése érdekében egy semleges, pártatlan harmadik személy, a közvetítő bevonásával megkísérlik megtalálni a mindkét fél számára megfelelő megoldást. A módszer gyakorlatához a lépések jogi szabályozottsága, illetve – eredmény esetén – a felek írásos megállapodásának rögzítése is hozzá tartozik.

A könyv célja, hogy bemutassa a hazánkban már működő békéltető, közvetítő testületek munkáját, nem hagyva ki a választottbírói eljárás keretében folytatott közvetítést sem. A kötetben megtalálhatók azok az ügycsoportok, amelyekben a közvetítésnek már hazánkban is többéves múltja van. (Ezek elsősorban a családi konfliktusokhoz, a fogyasztóvédelemhez és az egészségügyhöz, valamint nagyobb vállalatok, cégek közötti szerződéses kapcsolathoz, munkajoghhoz kapcsolódnak.) Az olvasó megismerheti a kiadványból a közvetítésre vonatkozó jogkörnyezetet, ideértve az Országgyűlés által nemrég elfogadott, a közvetítői tevékenységről elfogadott törvény főbb rendelkezéseit, valamint a miniszteri rendeleteket. A kötet végén megtalálható néhány fontos szakmai intézmény elérhetősége is.

A népes – nyolc főből álló – szerzőgárda tagjai valamennyien a mediációs tevékenység valamely részterületének kiváló ismerői, szakértői.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a kiadvány széleskörűen és nagy alaposítással mutatja be a közvetítés, más néven mediáció, mint alternatív vitarendezési módszer elméletét és gyakorlatát.

Nyíri Sándor: Az ügyészségről. Bp. BM Kiadó. 172 oldal. 2490 Ft.

A szerző, Nyíri Sándor négy évtizedes jogászai pályája háromnegyed részében ügyészként dolgozott, s a maradék részt is az ügyészséghez közeli munkakörben töltöt-

te. Könyve megírásával mintegy összegezni kívánta az ügyészi munkára vonatkozó nézeteit és gazdag tapasztalatait.

A kötet – amelyhez Salgó László r. vezérőrnagy, volt országos főkapitány írt előszót – tíz fejezetre tagolódik. Az ügyészség európai és hazai történetét bemutató fejezetet követően, a második anyagrész az ügyészséget mint állami szervtípust és annak jogállását írja le. Ezután az ügyészi tevékenységnek a nyomozásban, a büntetőbírószági eljárásban betöltött szerepéről, továbbá a büntetés-végrehajtás feletti ügyészi felügyeletről olvashatunk egy-egy fejezetet. A törvényességi felügyelet, a magánjogi tevékenység és a katonai ügyészeg munkája úgyszintén külön fejezetet képez a könyvben. A két utolsó gondolati egység a tudományos kutatás, a kriminálstatisztika és az informatika szerepét, illetve az ügyészi szervezet szerkezetét mutatja be. A kiadvány közli a szerzőnek az ügyészséggel foglalkozó, továbbá az ügyészségi tevékenységet is érintő publikációinak listáját, majd a felhasznált irodalom jegyzékével zárul.

Kizárólag a büntetés-végrehajtást érintő fejezetre fókuszálva: rövid történelmi visszapillantást követően a hatályos szabályozásról olvashatunk. A fejezet kiemeli a büntetés-végrehajtás feletti törvényességi felügyeletre vonatkozó nemzetközi dokumentumokat, valamint nemzetközi körképet vázol fel a témával kapcsolatosan.

Nyíri Sándor könyvét a szakszerűség és tárgyilagosság, a világos és áttekinthető szerkezet, továbbá a tömör, ugyanakkor olvasmányos stílus jellemzi.

*(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság
Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)*